

**การประเมินโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer
ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่**

ดิฉันทภาพ หลวงมณีวรรณ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การประเมินโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การประชุม Work Shop กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 ประชุมก่อนดำเนินโครงการ ครั้งที่ 2 ประชุมระหว่างดำเนินโครงการและครั้งที่ 3 ประชุมหลังดำเนินโครงการ ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้กระบวนการ CIPP Model ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลลัพธ์ (Product) จากการประชุมกลุ่มตัวอย่าง มีผลการประเมินดังนี้ ด้านบริบท (Context) พบว่า โรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ มีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 โรงเรียนมีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2561 นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้และสภาพชุมชน มีความพร้อมในการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา e - Smart Farmer ด้านปัจจัย (Input) พบว่า บุคลากร ให้ความร่วมมือในการประเมินโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer เป็นอย่างดี มีวัสดุอุปกรณ์ครบถ้วนตามกิจกรรมของโครงการ มีงบประมาณเพียงพอและยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาด้านกระบวนการ (Process) พบว่า มีการวางแผนการ การดำเนินการตามแผนการตรวจสอบติดตามประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาการประเมินโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และด้านผลผลิต (Product) พบว่า โรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ สามารถดำเนินโครงการ

เกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ระบบ Artificial Intelligence: AI (ปัญญาประดิษฐ์) ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง มีผลงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ และระดับประเทศ เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2562 มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนในรายการทีวีช่อง Thai PBS และมีการส่งเสริมให้เกษตรกร ผู้ปกครอง และชุมชน ไปใช้เพื่ออำนวยความสะดวก สามารถลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต ประหยัดเวลา ลงทุนน้อยได้กำไรมาก ข้อเสนอแนะอื่น ๆ คณะกรรมการสถานศึกษาเสนอให้มีการจัดสิทธิบัตรเพื่อเป็นลิขสิทธิ์ของสถานศึกษาและให้มีการเผยแพร่ขยายผลให้ผู้ปกครอง ชุมชน และเกษตรกรได้นำนวัตกรรมสื่อเทคโนโลยีไปใช้ให้มากขึ้น และมีมติให้มีการขยายโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ การประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.37, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.17)

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อประเมินโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

2. การดำเนินการประเมินโครงการ

2.1 การประเมินโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer เชิงปริมาณของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการเก็บข้อมูล

เชิงคุณภาพ ได้แก่ การประชุม (Work Shop) ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 ประชุมก่อนดำเนินโครงการ ครั้งที่ 2 ประชุมระหว่างดำเนินโครงการ และครั้งที่ 3 ประชุมหลังดำเนินโครงการ ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้กระบวนการ CIPP Model ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลลัพธ์ (Product)

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูทั้งหมด จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน ผู้นำชุมชน 9 คน ผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 98 คน รวมทั้งสิ้น 113 คน

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูทั้งหมด จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน ผู้นำชุมชน 9 คน ผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสุ่มจากผู้ปกครองที่ได้รับการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก (15% ของกลุ่มประชากร) ให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 15 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน ตามตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie, R.V. and Morgan D.W. "Determining Sample Size for Research Activities." Psychological measurement (1970): 607-610, สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์ ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ (2546: 176 -177)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

3.1.1 เป็นการสร้างแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย

3.1.1.1 ชุดที่ 1 เป็นเครื่องมือเชิงคุณภาพ ได้แก่ การประชุม Work Shopกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 ระยะ ระยะ1 ประชุมก่อนดำเนินโครงการ ระยะ 2 ประชุมระหว่างดำเนินโครงการ และระยะ 3 ประชุมหลังดำเนินโครงการ ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้กระบวนการ CIPP Model ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลลัพธ์ (Product)

3.1.2.2 ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้กลุ่มประชากรแบบปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

4.1 การประเมินโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการประชุม Work Shop จำนวน 3 ระยะ ระยะ1 ประชุมก่อนดำเนินโครงการ ระยะ 2 ประชุมระหว่างดำเนินโครงการ และระยะ 3 ประชุมหลังดำเนินโครงการ ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้กระบวนการ CIPP Model ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลลัพธ์ (Product) จากการประชุมกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูทั้งหมด จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 คน ผู้นำชุมชน 10 คน ผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสุ่มจากผู้ปกครองที่ได้รับการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก (15% ของกลุ่มประชากร) ให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 15 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

4.2 ประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงปริมาณ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์เชิงคุณภาพจากผลการประชุม จำนวน 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 ประชุมก่อนดำเนินโครงการ ครั้งที่ 2 ประชุมระหว่างดำเนินโครงการ และครั้งที่ 3 ประชุมหลังดำเนินโครงการ ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้กระบวนการ CIPP Model ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลลัพธ์ (Product)

5.2 วิเคราะห์เชิงปริมาณด้านความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการเกษตร ยุคใหม่ e – Smart

Farmer ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการประเมิน

สรุปผลการประเมิน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อประเมินโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการประเมิน ดังนี้

ผลการประเมินด้านบริบท (Context) พบว่า โรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ มีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของชาติ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 โรงเรียนมีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2561 จัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยเน้นการส่งเสริมด้านศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม มีความเป็นประชาธิปไตย มีสุขภาพอนามัยและสำนึกถึงความรับผิดชอบ ในสิ่งแวดล้อม จัดประสบการณ์เตรียมความพร้อมโดยสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และมีการจัดกระบวนการศึกษาให้นักเรียนได้ฝึกคิดอย่างเป็นระบบ นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้และสภาพชุมชน มีความพร้อมในการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา e - Smart Farmer

ผลการประเมินด้านปัจจัย (Input) พบว่า บุคลากรผู้บริหารและครูทั้งหมด จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสุ่มจากผู้ปกครองที่ได้รับการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก (15% ของกลุ่มประชากร) ให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 15 คน รวมทั้งสิ้น 31 คน ให้ความร่วมมือในการประเมินโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer เป็นอย่างดี มีวัสดุอุปกรณ์

ครบถ้วนตามกิจกรรมของโครงการมีงบประมาณเพียงพอ และยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา

ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) พบว่า มีการวางแผนการ การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาการประเมินโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) พบว่า โรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ สามารถดำเนินโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ระบบ Artificial Intelligence: AI (ปัญญาประดิษฐ์) ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง มีการส่งเข้าร่วมประกวดเผยแพร่ผลงานสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ ระดับชั้น ป.1 – ป.6 งานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรมวิชาการและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปีการศึกษา 2561 ณ โรงเรียนวัดเวฬุวัน อำเภอสарภักดิ์ จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 11 – 13 สิงหาคม 2561 ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองชนะเลิศอันดับที่ 1 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา เข้าร่วมการประกวดผลงานสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ ระดับชั้น ป.1 – ป.6 งานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรมวิชาการและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชาติ ประจำปีการศึกษา 2561 ณ มหาวิทยาลัยพะเยา ระหว่างวันที่ 21 – 23 ธันวาคม 2561 ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองรองชนะเลิศอันดับที่ 1 ระดับชาติ เข้าร่วมเข้าร่วมประกวดหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรมของคุรุสภา ได้รับรางวัลเหรียญทองระดับภูมิภาค เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2562 เข้าร่วมประกวดหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรมของคุรุสภา ได้รับรางวัลเหรียญทองระดับภูมิภาค เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2562 เข้าร่วมประกวดหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรมของคุรุสภา ได้รับรางวัลเหรียญเงินระดับประเทศ เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2562 มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนในรายการทีวีช่อง Thai PBS และมีการส่งเสริมให้เกษตรกร ผู้ปกครอง และชุมชนได้นำเทคโนโลยีสิ่งประดิษฐ์ e – Smart Farmer ที่มีประสิทธิภาพนำไปใช้เพื่ออำนวยความสะดวก สามารถลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต ประหยัดเวลา ลงทุนน้อยได้กำไรมาก ข้อเสนอแนะอื่น ๆ คณะกรรมการสถานศึกษาเสนอให้มีการจัดสิทธิบัตร

เพื่อเป็นลิขสิทธิ์ของสถานศึกษาและให้มีการเผยแพร่ขยายผลให้ผู้ปกครอง ชุมชน และเกษตรกรได้นำนวัตกรรมสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีไปใช้ให้มากขึ้น และมีมติในที่ประชุมให้ขยายโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการประเมินมีดังนี้

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับโครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ การประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.37, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.17)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้

1.1 โครงการเกษตรยุคใหม่ e – Smart Farmer ของโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการที่มีประโยชน์ในการพัฒนา

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

กมลนันท์ บุญกล้า. (2559). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชีวงำนงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาระดับจังหวัด เชียงใหม่ เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

กัมพล ผลพุกษา. (2545). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี.

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

เกษตรอัจฉริยะ Smart Farm. (2560) 7 มีนาคม 2561. เข้าถึงข้อมูลได้จาก

<https://www.facebook.com/smartfarmthailand/?ref=ts&fref=ts>

ชัยชนะ สระทองทา. (2544). การประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตภูมิภาคตะวันตกตาม

โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพ ในส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, กศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากรนครปฐม.

คุณภาพนักเรียน โรงเรียนควรรนำจุดเด่นหรือความสำเร็จของการดำเนินงานไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการและรักษามาตรฐานการปฏิบัติของโครงการไว้อย่างต่อเนื่อง ควรขยายโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติต่อไป

1.2 ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรสนับสนุนให้ครู และชุมชน มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดขึ้นในครอบครัว ชุมชน และสังคม เพื่อให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมและดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่ต่อเนื่องและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็กและเยาวชนทุกคน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการประเมินโครงการครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความต้องการของนักเรียนผู้ปกครอง และชุมชนในการมีส่วนร่วมการดำเนินชีวิต ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ควรศึกษากระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาบุคลากรด้านการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน

2.3 ควรศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิต ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

- พงษ์ศรี สังข์แก้ว. (2548). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พระปรารถนา เวสโกสินธุ์. (2550). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พัชราภรณ์ ธิบุตติชัย. (2549). **การประเมินโครงการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงโรงเรียนวัดบ้านโป่ง“สามัคคีคุณูปถัมภ์” อำเภอบ้านโป่งจังหวัดราชบุรี.** ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- พิสิฐ ลี้อาธรรม. (2549). **ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจมหภาคการเงินการคลัง.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- มะรี เป็งลีชะ. (2555). **การประเมินโครงการพัฒนาสถานศึกษา ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนไอยรานุสรณ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราสาร เขต 3. นราธิวาส: โรงเรียนไอยรานุสรณ์.**
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2557). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.** 1 เมษายน 2561. เข้าถึงข้อมูลได้จาก http://www.chaipat.or.th/site_content/34-13/3579-2010-10-08-05-24-39.html
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2542). **คู่มือการทำวิจัยทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- รัตน์ บัวสนธิ์. (2540). **การประเมินโครงการการวิจัยเชิงประเมิน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คอมพิวเตอร์พรินทร์จำกัด.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2543). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยา.
- วรรณพงษ์ เมืองเส้น. (2551). **การดำเนินงานกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และสุริยา วิรวงศ์. (2545). **การประเมินผลโครงการ.** พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภ กันทรัพย์. (2554). **ผู้บริหารกับการวิจัยในสถานศึกษา, วารสารวิชาการ. (1 มกราคม 2554):.**
- ศรายุช เซาว์ชาญ. (2555). **การประเมินเชิงระบบโครงการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนบ้านหนองแดงสหมิตร. มหาสารคาม: โรงเรียน บ้านหนองแดงสหมิตร.**
- โสภา โสตาภักดิ์. (2559). **รายงานการประเมินโครงการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนชุมชนเอื้องก่อนาคี อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย, ราชภัฏมหาสารคาม.**
- Robbins, Stephen P. (1990). **Organization Theory : Structure Design and Application.** 3 rd ed. New Jersey : Prentice-Hall.
- Rossi, Peter H and Freeman, Howard E. (1982). **Evaluation: A Systematic Approach.** 2 nd ed. California: Sage Publications.
- Stufflebeam, D. L. (1983). **The CIPP Model for Program Evaluation.** Boston: Kluwer – Nijhoff.
- Shelly, M.W. (1975). **Responding to Social change.** Pennsylvania: Dowden, Hutchison Press, Inc.
- Vroom, W.H. (1971). **Working and Motivation.** New York: John Willey and Sons, Inc.